

А. О. Діденко

студ. 2 курсу, спеціальність «Право»

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

*Науковий керівник: к. ю. н., доцент кафедри конституційного
права та правосуддя С. В. Пілюк*

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

В сучасному світі адвокатська професія займає центральне місце в системі забезпечення правосуддя та захисту прав людини. Адвокати виступають у важливій ролі як захисники інтересів сво-

їх клієнтів у суді, так і підтримувачі законності та справедливості в цілому. Проте, разом із високими вимогами до професійної кваліфікації та ефективності у роботі, адвокати також несуть велику моральну та етичну відповідальність перед суспільством та справедливостю.

Морально-етичні аспекти адвокатської діяльності становлять основу її внутрішньої моралі та етики, які визначають ставлення адвоката до його професійних обов'язків, клієнтів, опонентів і суспільства в цілому. Вивчення цих аспектів не лише допомагає зрозуміти складну природу адвокатської діяльності, а й дозволяє аналізувати конфліктні ситуації, з якими адвокат може стикатися у своїй роботі, та знаходити етично обґрунтовані виходи з них.

Актуальність даної теми визначається не лише загальним значенням адвокатури в сучасному суспільстві, але й постійною потребою у забезпеченні високих стандартів етичності та справедливості у правовій сфері. З урахуванням постійних змін у законодавстві, розвитку технологій та складних суспільних викликів, адвокатам доводиться постійно пристосовуватися до нових умов та вирішувати етичні дилеми, які виникають в їхній практиці.

Професія адвоката, як і будь-яка інша, що ґрунтується на довірі та відповідальності, має не лише правову, але й глибоку морально-етичну основу. Дотримання етичних норм адвокатом є не просто формальністю, а запорукою справедливості, законності та гуманізму в правовій системі.

Перш за все, розглянемо засади довіри та справедливості, які є фундаментальними в адвокатській професії, визначаючи важливі принципи, на яких ґрунтується взаємодія між адвокатом та його клієнтом. Ці засади відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного захисту прав та інтересів клієнта, а також у зміцненні довіри до правової системи загалом. Адвокат виступає як надійний союзник свого клієнта. У важкий момент життя, коли особа потрапляє у правовий конфлікт або потребує захисту своїх прав, вона звертається до адвоката з надією на допомогу та підтримку. Такий акт довіри є великою відповідальністю, і адвокат повинен розуміти його вагу.

Адвокат має забезпечити, клієнтові відчуття захисту та підтримки протягом всього правового процесу. Це означає, що адвокат повинен виділяти час для спілкування з клієнтом, вислуховувати його побоювання та враховувати його інтереси в усіх діях та рішеннях.

Засада справедливості також вимагає, щоб адвокат діяв у інтересах свого клієнта з усією відповідальністю та професійною етикою. Це означає, що він повинен відстоювати права клієнта, незалежно від складнощів справи чи особистих переконань. Адвокат несе відповідальність за свої дії перед клієнтом та перед правосуддям, тому його обов'язок – забезпечити справедливий та обґрунтований захист інтересів клієнта [1, с. 112].

Загалом, засади довіри та справедливості формують основу ефективної співпраці між адвокатом та клієнтом, забезпечуючи не лише захист прав індивідуальних осіб, але й допомагаючи у зміцненні довіри до правової системи в цілому. Відповідно, дотримання цих засад є необхідною умовою для високоякісної та етичної адвокатської практики.

Важливим аспектом професійної діяльності адвоката є конфіденційність та професійна таємниця. Вони становлять основоположні принципи адвокатської етики та є невід'ємною частиною моральних засад професії адвоката. Ці принципи гарантують довіру між адвокатом і його клієнтом, створюючи надійну основу для успішної співпраці та ефективного захисту прав і інтересів клієнта.

Конфіденційність означає, що адвокат зобов'язаний тримати всю інформацію, яку отримав від клієнта, в суворій таємниці. Це включає в себе будь-які особисті дані, факти справи, відомості про плани та стратегії, які обговорюються між адвокатом і клієнтом [2, с. 134]. Професійна таємниця, як правило, поширюється на всі аспекти спілкування між адвокатом і клієнтом, а також на всі документи та інформацію, що стосується справи клієнта.

Цей принцип має вирішальне значення для забезпечення довіри між адвокатом і клієнтом. Клієнт повинен бути впевнений, що його конфіденційна інформація залишиться в безпеці та не буде розголошена третім особам без його згоди. Це дозволяє клі-

енту відчувати себе захищеним і вільним у розмові з адвокатом, що, в свою чергу, допомагає адвокату краще розуміти суть справи і надати клієнту якісний юридичний захист.

Не менш важливу роль в адвокатській діяльності відіграють такі поняття як чесність і інтегритет.

Чесність – це зобов'язання діяти правдиво та чесно в усіх відносинах з клієнтом, судом, іншими учасниками справи та громадськістю. Адвокат повинен завжди надавати точну інформацію щодо справи своїм клієнтам, уникати маніпуляцій або приховування важливих фактів, а також дотримуватися високих моральних стандартів у всіх аспектах своєї роботи.

Інтегритет означає збереження власної честі і гідності в усіх ситуаціях. Адвокат повинен бути прямодушним і чесним у своїх діях та вчинках, не допускаючи компрометації своєї професійної діяльності або порушення вимог правової етики. Інтегритет також передбачає відмову від будь-яких дій, які можуть загрожувати незалежності адвоката або довірі до нього з боку клієнтів та інших сторін [3, с. 12].

Дотримання принципів чесності та інтегритету вимагає від адвоката уникнення конфлікту інтересів, що може спотворити об'єктивність його рішень та вплинути на довіру до його професійної діяльності. Адвокат повинен завжди давати перевагу інтересам своїх клієнтів перед власними інтересами або інтересами третіх осіб.

Слід зауважити, що адвокатська професія невіддільна від захисту прав людини та громадянських свобод, які є невід'ємною частиною демократичного суспільства. Адвокат не лише є захисником прав та свобод своїх клієнтів перед судом та іншими органами влади, але і виступає за загальні цінності справедливості та рівноправ'я в суспільстві [4, с. 120].

Моральний обов'язок адвоката полягає в тому, щоб захищати права та свободи кожної людини, незалежно від її особистих характеристик. Це означає, що адвокат повинен діяти без урахування раси, національності, релігії чи соціального статусу свого клієнта. Усі люди мають рівні права перед законом, і адвокат зобов'язаний забезпечити, щоб ці права були захищені.

Підтримка прав людини та громадянських свобод також передбачає забезпечення доступу до правосуддя для всіх шарів суспільства. Це означає, що адвокат повинен допомагати навіть тим, хто може мати обмежені ресурси або стикатися з системною нерівністю. Він повинен допомагати вирішувати правові питання та захищати права індивідуальних осіб незалежно від їхнього соціального статусу чи фінансових можливостей.

Отже, у світлі сучасних викликів та складних правових ситуацій морально-етичні принципи та цінності, які втілюються в професійній діяльності адвоката, стають надзвичайно важливими. Засади справедливості, довіри, конфіденційності, чесності та підтримки прав людини формують основу, на якій ґрунтується робота адвокатського корпусу. Дотримання цих принципів не лише забезпечує високий рівень професійної діяльності, але й сприяє підтримці довіри громадян до правової системи та зміцненню правової держави в цілому.

Література

1. Дзера О. В. Засади довіри та справедливості у адвокатській діяльності: сучасні виклики. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. 2023. № 4. С. 112–116.
2. Козаченко О. М. Конфіденційність та професійна таємниця в адвокатській діяльності в умовах цифрової трансформації. *Право України*. 2023. № 5. С. 134–139.
3. Бойко Ю. В. Чесність та інтегритет адвоката: шляхи забезпечення в умовах воєнного стану. *Юридичний вісник*. 2022. № 20. С. 12–16.
4. Матвійчук Т. В. Підтримка прав людини та громадянських свобод: роль адвоката в умовах воєнних дій. *Актуальні проблеми права*. 2022. № 2. С. 120–125.